

ELECCIONS I COMPORTAMENT ELECTORAL

EVOLUCIÓ DE L'ORIENTACIÓ DEL VOT (1977-2000)

- **INCERTESA (1977-1979)**
  - Nombroses candidatures en 77 i continuïtat en 79.
  - UCD, PSOE, PCE varen augmentar, AP va disminuir.
- **HEGEMONIA (1982-1989)**
  - Majoria absoluta PSOE; UCD i PCE disminueixen i AP creix (competència amb partits regionalistes i nacionalistes).
  - 1986-89, continuïtat.
- **COMPETICIÓ (1993-1996)**
  - 1993. PSOE perd majoria absoluta i governa amb suport CIU
  - 1996. Guanya el PP amb majoria relativa, recolzat per CIU

Eleccions 2000

- PP obté majoria absoluta amb 45% dels vots.
- PSOE obté els pitjors resultats des del 1982 (35% de vve).
  - ✦ Pacte pre-electoral PSOE-IU.
  - ✦ En eleccions 1999 (auton./munic.) havia dimitit González i feia un mes Borrell.

Heterogeneïtat territorial de les preferències electorals

- **Afecta de forma diferent els partits (Montero):**
  - PSOE es presenta com el partit amb el sostre electoral més homogeni (10% v en cada circumscripció)
- **1979-1982:**
  - incapacitat d'implantació homogènia del centre-dreta AP-CP-PP al 1982 (PSOE + 40% a la majoria de províncies i cap amb - 20%).
  - 1982-1996: inversió de resultats amb una oscil·lació petita de vots.
  - 2000: PP supera en totes les províncies, llevat d'una, el 20%. PSOE amb prou feines manté el seu sostre electoral

Evolució territorial i alternància política

- 1977-1979: UCD partit més votat a totes les províncies llevat d'Andalusía, Catalunya, Asturies, València i Alacant, Guipúscoa i Biscaia.
- 1982: llevat de Pontevedra, Lugo, Orense, Burgos, Segovia, Girona, Guipúscoa i Biscaia.
- 1996: procés lent d'ascensió del PP, per centrar implantació a Sòria, Burgos, Segovia, Orense, Lugo, Pontevedra, allunyada al País Basc, Catalunya i Andalusía. Però ascens consolidat.
- 2000: PP conquesta noves circumscripcions, com ara Badajoz, Cáceres, Ciudad Real, Córdoba, Coruña, Málaga, Tenerife, i duplica les distàncies als districtes què havia guanyat al PSOE al 1996

CARACTERÍSTIQUES DEL COMPORTAMENT ELECTORAL A ESPANYA

- **Mobilització**

- participació= legitimació. Mitjana 74%.
- És el % de votants sobre el nombre electors inscrits.
- En moments d'expectativa de canvi creix la participació. Al 1993 el 76%.
- La perifèria i illes sol ésser més abstencionista, 40%.

- **Concentració i fragmentació.**

- Mesurat per suma de vots i/o escons aconseguits pel 1er i 2ón partits més votat (mitjana 71%), pel 3er i 4rt (fins el 89 IU i CDS, 15%, o pels PNAE (7-11%).
- Major fragmentació a Catalunya i País Basc.
- Vot útil: major efecte a províncies què trien entre 3 i 6 diputats

CARACTERÍSTIQUES DEL COMPORTAMENT ELECTORAL A ESPANYA

- **Competitivitat**

- ✦ A major participació, major incertesa i més possibilitat d'alternància.
- ✦ **mesurat** amb la diferència entre els resultats obtinguts pel 1er i 2ón partit, encara que són preferibles dades anteriors a les eleccions (exem. com el nombre d'indecissos, *ex ante*).
- ✦ El resultat de 1982 va disminuir la competitivitat fins 1993, i 1996.
- ✦ “districtes segurs” / uninominals al R.U), i “competitius” (imprecís en sistemes pluri-nominals, com ara a Espanya)

CARACTERÍSTIQUES DEL COMPORTAMENT ELECTORAL A ESPANYA

- Volatilitat electoraL

- Mesura els canvis electorals nets què se produeixen entre dos eleccions successives i què se deuen a transferències individuals de vots.
- Se **mesura** mitjançant dades agregades (resultats electorals) o d'enquesta (declaració d'intenció de vot o de record de vot).
Millor ex ante.
- Conseqüències sobre l'estabilitat del sistema de partits
- major com majors són els partits
- 1982, la més volàtil d'Europa (40%), fou reduint-se fins tornar a créixer a 1993 i 2000

ELECCIONS EUROPEES

- Participació: molt més reduïda que a les generals (62% front 74%): des de 69% de les primeres al 55% de les següents.
- Celebració: simultània a les municipals i autonòmiques (al 1987 i 1989, després deixa de coincidir perquè el mandat dura cinc anys)
- Orientació del vot:
- 1er. hegemonia socialista 40%/25% PP, CDS 3ª força i IU 5%. Al 1989 11 formacions, inclosa la candidatura de Ruiz Mateos
- 2ón.1994-1999. Canvi molt més acusat que el què es va produir a les eleccions generals entre 1993 i 1996. Volatilitat del 28%. PSOE pitjor resultat, i IU va millorar superant el 13%, les formacions regionals i nacionalistes se mantenen al voltant del 10%.
- Al 1999 la situació es consolida, PSOE millora en 5 punts i PNAE superen 15%

ELECCIONS EUROPEES

- **Fragmentació del vot:**
  - Més elevada que en generals.
  - Augment aparent de concentració al llarg de 4 convocatòries es deuria a la desaparició del CDS, i disminució vot d'IU, però PNAE ensumen més vots que a qualsevol altre tipus de convocatòria.
  - concentració vot al voltant PP i PSOE que sumen al 1999 el 75%
  - augment vot PNAE
- **Factors participació:** menor afecció, celebració a juny.
- **Peculiaritats:** resalta la significació de partits (Ruiz-Mateos, IU, HB, ¿UPiD?, vàlua de líders (Bandrés...))
  - Per ser circumscripció única
  - proporcionalitat del sistema

ELECCIONS AUTONÒMIQUES

- Tamany dels parlaments: varia de 135 a Catalunya a 33 a La Rioja
- Circumscripció electoral: la província, llevat de Múrcia o Astúries que és territori sub-provincial i illes.
- Calendari electoral: és la major diferència (Andalusía – varen coincidir al 1986 i 1996-, Catalunya, Galícia i País Basc) tenen calendari independent perquè el seu executiu té facultat per dissoldre parlament. 4rt. dumenge de maig, la resta.
- Participació electoral: molt inferior a les generals i lleugerament superior a les municipals (llevat d'Astúries, Navarra, Galícia i Catalunya). Les comunitats històriques tenen nivells més baixos de participació, Catalunya en té 15 punts menys de participació que a les generals (població immigrant?)

ELECCIONS AUTONÒMIQUES

- Orientació del vot: reflecteix allò què passa a les generals. Al 1983, PSOE a 12 CCAA, al 1995 el PP a 13, actualment equilibrat 8/6. A més d'un País Basc amb multi-partidisme polaritzat (amb PNAE ensumen 65% tot i que amb tendència a la baixa), i Catalunya on CIU i ERC ensumen 50% (encara que al 1999 PSC i PP ensumaren més que CIU i ERC).
- PNAE a altres CCAA:
  - Navarra: EH va superar el 15% dels vots, 75 del PNB i també UPN (ara Geroa Bai)
  - Canaries. Coalició Canària, diverses les forces nacionalistes des de ... qui..
  - Galícia. BNG va superar al PSdG al 1997, i PP hegemònic.
  - Cantàbria. Vot regionalista què se manifesta solament a les autonòmiques (Hormaechea, personalisme, Unión por el Progreso de Cantabria, i Revilla va estar governant amb el Partido Regionalista de Cantabria)
  - Aragó, Balears, Comunitat Valenciana: poc de pes, però condicionen equips de govern.
  - Menor presència a La Rioja, Andalusía, Astúries, Castella-LLeó, Extremadura.

ELECCIONS AUTONÒMIQUES

- Fenòmens peculiars.
  - Vot dual: estudiat a Catalunya CIU/PSC.
  - Líders polítics que obtenen a les autonòmiques més vots que el seu partit a les Generals (Gallardón, Zaplana, Ibarra)....